

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Επιμέλεια ύλης
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ
5 ΙΟΥΝΙΟΥ 1985
(φύλλο Μαΐου 1985)
Τιμή φύλλου δρχ. 15
Αριθμός φύλλου 105
Ηράκλειο 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΠΟΛΕΜΟΣ! ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΦΑΣΙΣΜΟΣ!

Μάης 1945 — Μάης 1985. Σαραντά χρόνια από τότε που τα χιτλερικά στρατεύματα διαλύθηκαν, κάτω από την πίεση των συμμαχικών στρατευμάτων και των εθνικοαπελευθερωτικών κινήσεων όλων των κατεχόμενων λαών της Ευρώπης.

Οι λαοί της Ευρώπης, μαζί τους και ο Ελληνικός και μαζί μ' αυτούς όλοι οι συνεπαρχώτες μας, θυμούνται τη φρίκη του πολέμου, τις εκτελέσεις, το κάψιμο των χωριών, τις λεηλασίες, τον εκμηδενισμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Πενήντα εκατομμύρια οι νεκροί στην Ευρώπη, είκοσι είναι μονάχα στη Σοβιετική Ένωση, 700.000 σ' όλη την Ελλάδα, πάνω από 400 στην επαρχία μας. Χιλιάδες τα καμένα σπίτια, εκατομμύρια οι λεηλατημένες περιουσίες.

Κι όλα αυτά ήταν τα θλιβερά αποτελέσματα μιας εγκληματικής προσπάθειας για επιβολή της Νέας Τάξης πραγμάτων στους λαούς της Ευρώπης αρχικά για να επεκταθεί έπειτα σ' όλη τη γη. Της Νέας Τάξης πραγμάτων, όπως τη διακήρυξε ο κύριος εκφραστής της θεωρίας του Γερμανικού Εθνικοσοσιαλισμού, ο σφαγιάς των λαών της Ευρώπης που έμεινε στην ιστορία με το όνομα του αγκυλωτού σταυρού, ο Χίτλερ.

Όλες αυτές τις φρικαλεότητες θυμήθηκαν οι λαοί της Ευρώπης και με διάφορες εκδηλώσεις θέλησαν να τιμήσουν τη μνήμη των εκατομμυρίων νεκρών της περιόδου αυτής, μα και να τονίσουν στους νεότερους πως είναι ανάγκη κι έχουν ιερό χρέος να δημιουργήσουν όλες τις προϋποθέσεις, για να κάνουν πράξη

την επιθυμία των λαών όλου του κόσμου: Ποτέ πια πόλεμος! Ποτέ πια φασισμός!

Για το σκοπό αυτό δόθηκαν διαλέξεις και έγιναν ομιλίες σε σχολεία και σε λαϊκές συγκεντρώσεις. Αναφέρθηκαν ο αριθμός των θυμάτων και τα δισεκατομμύρια των υλικών ζημιών. Γράφθηκαν άρθρα σ' εφημερίδες και περιοδικά. Και σ' όλα αυτά η ευθύνη ρίχεται στον Χίτλερ κυρίως και στον Μουσολίνι στη συνέχεια. Και όμως αυτοί ήταν τα εκτελεστικά όργανα μιας παγκόσμιας εγκληματικής συμμορίας, των ιδιοκτητών της πολεμικής βιομηχανίας.

Είναι αυτή που σ' όλους τους αιώνες και σε όλα τα πλάτη της γης οργανώνει και τροφοδοτεί όλους τους πολέμους, περιορισμένης ή ευρύτερης έκτασης και πολλές φορές παγκόσμιας. Παγκόσμιους πολέμους στον αιώνα μας η ανθρωπότητα έχει δοκιμάσει δύο φορές, αλλά οι τοπικοί δεν σταματούν ούτε μια μέρα. Μια ματιά στις εφημερίδες οποιασδήποτε μέρας και θα το διαπιστώσει καθένας. Κι όταν σβήνει ο πόλεμος σ' ένα μέρος, μεθοδευμένα ανοίγει σε άλλο.

Σήμερα η Ασία, η Αφρική και η Ν. Αμερική βρίσκονται κάτω από φονικά πυρά με δεκάδες ή και με εκατοντάδες θύματα καθημερινά. Παράλληλα οι όλο και σε μεγαλύτερο βαθμό ογκούμενοι εξοπλισμοί δημιουργούν τον κίνδυνο μιας νέας παγκόσμιας σύρραξης, που θα 'ναι πιό φονική από κάθε προηγούμενη ή και με κίνδυνο να εξαφανίσει το ανθρώπινο γένος και κάθε ζωική ύπαρξη.

Σήμερα που οι εστίες πολέμου ξεφυτρώνουν μια μια στις διάφορες χώρες του κόσμου,

Σήμερα που η Μέση Ανατολή φλέγεται με εκατοντάδες θύματα καθημερινά,

Σήμερα που η Αφρική και η Ν. Αμερική έχουν μετατραπεί σε εκατοντάδες πολεμικά πεδία,

Σήμερα που οι βάσεις θανάτου έχουν απλωθεί σαν πλοκάμια αράχνης κι έχουν αγκαλιάσει όλη τη γη,

Σήμερα που οι αποθήκες πυρηνικών όπλων είναι σε θέση να τινάζουν στον αέρα όλο τον πλανήτη μας, μ' ένα λανθασμένο πάτημα σε κουμπι των κομπιούτερ που τις ελέγχουν,

Σήμερα που οι πύραυλοι θανάτου κατακλύζουν τις διάφορες χώρες,

Σήμερα που αρχίζει η προετοιμασία για τον πόλεμο των άστρων,

Σήμερα, για όλα αυτά δεν αρκούν οι ευχές, οι ομιλίες, οι διαλέξεις και τα άρθρα στα περιοδικά και τις εφημερίδες,

Σήμερα χρειάζεται η στράτευση όλων μας στο παγκόσμιο κίνημα για τον αφηρισμό, το σταμάτημα των εξοπλισμών, τη συγκέντρωση και καταστροφή όλων των φονικών όπλων.

Σήμερα χρειάζεται να ξεσηκωθεί ολόκληρη η ανθρωπότητα και να αξιώσει τη μετατροπή της πολεμικής βιομηχανίας σε βιομηχανία κατασκευής μέσων παραγωγής.

Έτσι μόνο θα γίνει πράξη η ευχή: ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΠΟΛΕΜΟΣ! ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΦΑΣΙΣΜΟΣ!

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ

Οι αναγνώστες των Β.Ν. έχουν πληροφωρηθεί από καιρό την απόφαση για ανέγερση διδακτηρίου που θα στεγάσει το Δημοτικό Σχολείο Άνω Βιάννου. Για το σκοπό αυτό έχει επιλεγεί στη θέση «Βράσκος» οικόπεδο που ανήκει στην Κοινότητα Άνω Βιάννου. Υστερα από πολλές δυσκολίες ξεκίνησαν οι εργασίες. Μα, όπως αναφέρθηκε σε σημείωμα των Β.Ν. στο προηγούμενο φύλλο, ο εργολάβος που ξεκίνησε τις εργασίες για τα θεμέλια του διδακτηρίου, συνάντησε έδαφος που δεν δημιουργούσε εγγυήσεις για τη θεμελίωση. Μηχανικός του ΟΣΚ που επισκέ-

φθηκε το οικόπεδο συνέστησε να προχωρήσει σε βάθος θεμελίωση. Όμως με τη συνέχιση των εργασιών διαπιστώθηκε η ύπαρξη τάφου. Ειδοποιήθηκε η αρχαιολογική υπηρεσία, που προχώρησε στη διάνοξη του τάφου, στον οποίο βρέθηκε ανθρωπίνος σκελετός.

Στη συνέχεια καταχωρώμε απάντηση, σε επιστολή μας, του προΐσταμένου της ΚΓ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων κ. Γιάννη Σακελλαράκη, με αρκετά ενημερωτικά στοιχεία. Τον ευχαριστούμε πολύ που τόσο πρόθυμα ανταποκρίθηκε στο αίτημά μας. Τον

ευχαριστούμε ιδιαίτερα όλοι οι Βιαννίτες όπου κι αν βρίσκονται. Με πολύ ενδιαφέρον θα περιμένουν σε εύλογο χρόνο, μ' ένα δεύτερο σημείωμά του, μια συνολική παρουσίαση των αρχαιοτήτων όλης της επαρχίας, που παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον. Προς την εφημερίδα «Βιαννίτικα Νέα»

Κύριοι, Σ' απάντηση της από 23.5.85 επιστολής, σας στέλνομε τις πληροφορίες που ζητήσατε σχετικά με την ανασκαφική έρευνα στην Άνω Βιάννο, για μια πρώτη ενημέρωση των αναγνωστών σας και μάλιστα των Βιαννιτών, των οποίων

είναι εύλογο το ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Το αρχαίο νεκροταφείο που ανασκάπτεται εδώ και μια εβδομάδα στην Άνω Βιάννο αποκαλύφθηκε, όπως είναι γνωστό, κατά τη διάρκεια εκσκαφών για την ανέγερση διδακτηρίου. Η Υπηρεσία μας έληψε αμέσως ειδική πίστωση από τη Νομαρχία Ηρακλείου, που χορηγήθηκε ταχύτατα, κι έτσι άρχισε χωρίς καμιά καθυστέρηση η διενέργεια σωστικής ανασκαφής. Η ανασκαφή γίνεται με την επίβλεψη του Επιμελητή Αρχαιοτήτων κ. Γεωργίου Ρεθεμιωτάκη, με τη βοήθεια του τεχνίτη κ. Παναγιώτη Συναδινάκη και με τη συμμετοχή Βιαννιτών ως εργατικού προσωπικού.

Μέχρι τώρα έχει βρεθεί ένα κτήριο με θάλαμο και προθάλαμο, που στον κυρίως θάλαμο περιέχει 4 «κιβωτίσχη μους» τάφους, δηλ. πλινθόκτιστους ορθογώνιους, σκεπασμένους με καλυπτήριες πλάκες. Ενδιαφέρον είναι ότι στον προθάλαμο υπάρχει «θρανίο», ένας κτιστός δηλ. πάγκος, και δίπλα ίχνη που ίσως ανήκουν σε μια «εσχάρα» δηλ. μια εστία πυράς, στοιχεία που δηλώνουν ότι πιθανότατα στον προθάλαμο γίνονταν κάποιοι είδους τελε-

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελίδα 3

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Μετά τις εκλογές

«Όποιο κόμμα κι αν πλειοψηφήσει στις εκλογές, όποιο κι αν κυβερνήσει, τα προβλήματα του τόπου θα λυθούν μόνο με την διαρκή προβολή τους και την από κοινού διεκδίκηση όλων αυτών που τους ενδιαφέρουν».

Έτσι τελειώνει το κύριο άρθρο στο προηγούμενο φύλλο ΚΑΟ η νικητής των εκλογών πρωθυπουργός κ. Α. Παπανδρέου στις πρώτες δηλώσεις του την Κυριακή των εκλογών το βράδυ, μόλις διεφάνη το αποτέλεσμα, ανάμεσα σε άλλα αναφέρει: «θα ακούσουμε τα προβλήματά του (του λαού), θ' αφουγκραστούμε τους προβληματισμούς του, θα προσπαθήσουμε να δώσουμε λύσεις σε όλα τα προβλήματα που τον αφορούν».

Είναι μήνυμα που σημαίνει πολλά και η σωστή του ερμηνεία λέει: Μόνα τους δεν λύνονται τα προβλήματα, μα και δεν υπάρχει μαντική ικανό

τητα για να ανακαλύπτονται. Αυτοί που τα ζούν καθημερινά, αυτοί τα γνωρίζουν κι αυτοί πρέπει να τα προβάλλουν και να ζητούν τη λύση τους.

Υστερα από τις εκδηλώσεις για το αποτέλεσμα των εκλογών, ας ξεχαστούν οι οποιοσδήποτε μικροαντιθέσεις, μικροπαρεξηγήσεις που δημιουργήθηκαν στην περίοδο του εκλογικού αγώνα κι όλοι μαζί ας φροντίσουν για τα μικρά και μεγάλα προβλήματα της επαρχίας. Και πρώτα απ' όλα για την προώθηση του οδικού νοτίου άξονα και την υδρογεωλογική έρευνα και υλοποίηση του αποτελέσματος στον ορεινό άξονα της επαρχίας. Δυο προβλήματα, που με τη λύση τους θ' αλλάξει σημαντικά η ζωή σ' ολόκληρη την επαρχία.

Η τοπική αυτοδιοίκηση ας συντονίσει τις ενέργειές της και δίπλα της συμπαραστέτες όλοι οι συνεπαρχώτες.

Να δρομολογηθεί λεωφορείο στην Άρβη

Η αυξημένη από χρόνια επιβατική κίνηση προς την Άρβη δημιούργησε την ανάγκη δρομολογηθεί λεωφορείο

προς τα εκεί.

Υστερα από την ολοκλήρωση, μέχρι και ασφαλτόστρωση, ● Συνέχεια στη σελίδα 4

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 1943 ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΑΣ

Αφήγηση του κ. Βαγγέλη Μιχελινάκη

(Η δημοσίευση γίνεται όπως είναι το κείμενο χωρίς διορθώσεις, εκτός από σπανιότητες περιπτώσεις και όταν είναι εντελώς απαραίτητες).

9ο

Ο Σεβασμιότατος Διονύσιος μας καλεί την Επιτροπή μεσολάβησης και αφού αλληλοσυνεχαρήκαμε ο εις τον άλλο για την προσπάθεια που κάναμε, μας ζήτησε να ανεβούμε πάλι η ίδια επιτροπή στο βουνό για μια υπόσχεση που είχε δώσει στο Στρατηγό Μύλερ, πρόσθεσε δε πως θα ανέβαινε ο ίδιος μαζί μας, αλλά λόγω γήρατος δεν θα μπορούσε να μας ακολουθήσει. Εγώ τον διαβεβαίωσα ότι το Αν-

τάρτικο έφυγε από τα βουνά μας, αλλά εκείνος επιμένει. Και 27 του Σεπτεμβρίου 1943 όλη η επιτροπή πήγαμε προς το Σελάκανο. Οι ιερείς λειτούργησαν στην εκκλησία Άγιος Ευστάθιος που ήταν εκεί και γυρίσαμε πίσω, που ο Σεβασμιότατος ήταν στο Βαχό. Οι ιερείς του είπαν ότι «οι αντάρτες μάθαμε ότι, όπως σας είχε πει ο Βαγγέλης Μιχελινάκης, έχουν φύγει από την περιφέρειά μας».

Εκεί μάθαμε από γνωστούς στο Σελάκανο ότι, φεύγοντας οι αντάρτες, ο Γιάννης Αθανάκης στην Κάτω Σύμη, που φύλαγε τους Γερμανούς αιχμαλώτους, τους άφησε ελεύ-

θερους (τι θα τους έκανε;). Η ομάδα που ήταν για την κάλυψη των άλλων ανταρτών, για να μπορέσουν να φύγουν, τους είδε και τους σκότωσε, πλην ενός που ήταν βραδυπορών και δεν τους είδε. Αυτό μας το εβεβαίωσαν και άλλοι αγωνιστές από τη Σύμη εκ των υστέρων.

Στο γυρισμό μας από το Σελάκανο στα Γόδια λίγο πιο πάνω οι νεκροί ήταν πολλοί ακόμη άταφοι, όπως και στον Πεύκο. Στο χωριό δεν ήταν κανένας στο πέρασμά μας. Στ' Αμρά πολλές γυναίκες ήταν στο νεκροταφείο και παιδιά. Μόλις είδαν τους δυο παπάδες να σταματούν, σκηνές φρίκης από τους πόνους των χαμένων δικών τους που είχαν θάψει. Άταφους δεν είδα: Πιο πίσω, κοντά στο νεκροταφείο, μια γυναίκα ηλικιωμένη καθόταν στην άκρη του δρόμου με κρυμμένο το πρόσωπο της. Την χαϊρέτσα, της είπα αν αυτή είχε δικούς της νεκρούς. Μου απάντησε:

- Όλοι έχομε.
- Τραυματίες είχαμε;
- Ναί.
- Τους έδωσε κανείς τις πρώ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελ. 4

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΙΣ ΦΩΤΙΕΣ

Τους μήνες του καλοκαιριού ο κίνδυνος της πυρκαϊάς είναι μεγάλος. Το νού μας λοιπόν, στις φωτιές που ανάβουμε στα χωράφια ή τις αυλές των εξοχικών, το πέταγμα του αναμμένου σπέρτου, του τσιγάρου. Ό,τι φτιάχνουμε δεκάδες ή εκατοντάδες χρόνια, σε λίγα λεπτά καταστρέφεται.

Προσοχή λοιπόν. Καμιά πυρκαϊά στον τόπο μας κι εφέτος.

ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Του Βαγγέλη Βαρδάκη

13ο

Η παραγωγή στον αγροτοβιομηχανικό συνεταιρισμό γίνεται προγραμματισμένα και συλλογικά. Οι αγρότες μπαίνουν στο συνεταιρισμό αυτό με την εργασία τους και τα μέσα που έχουν (γή, φυτείες, μηχανήματα κ.ά.). Τα μέλη του συνεταιρισμού διατηρούν την ιδιοκτησία τους όση και όποια και να είναι, αλλά παραχωρούν στο συνεταιρισμό τη χρήση της για όσο διάστημα μείνουν στο συνεταιρισμό. Έτσι, η ατομική ιδιοκτη-

σία κοινωνικοποιείται χωρίς να είναι αναγκαία ούτε η κρατικοποίηση της ούτε και η αλλαγή του σημερινού ιδιοκτησιακού καθεστώτος, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η κοινή συνεταιριστική εκμετάλλευση.

Το τελικό μερίδιο του κάθε μέλους, μετά την αφαίρεση όλων των δαπανών (εργασία, προμήθειες κ.ά.), εξαρτάται από την έκταση της γης που έχει το μέλος και από τα μεροκάματα που έκαμε σε όλη τη διαχειριστική περίοδο, γιατί

με την υπεραξία τους δημιούργησαν το πλεόνασμα αυτό.

3) Η αρχή της συλλογικής δημοκρατικής διοίκησης

Όλες οι αποφάσεις στον αγροτοβιομηχανικό συνεταιρισμό είναι συλλογικές και παίρνονται με ολοφάνερες δημοκρατικές διαδικασίες.

Έτσι, ο συνεταιρισμός δεν μπορεί και δεν πρέπει να γίνει οργάνωση του ενός αγροτοπατέρα αρχηγού ούτε και οποιεσδήποτε ομάδας.

Η επιτυχία του εξαρτάται

● Συνέχεια στη σελίδα 4

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Γιατρείο Αγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιεύθυνση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδείο	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (βλάβαι)	22121
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090
Φαρμακείο	22.140

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαΐμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22304
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Ιωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ιωάννης Κονουλάκης — Άμυρά	31420

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

— Η Δέσποινα συζ. Ιωάν. Ζαμπουλάκης γέννησε αγόρι. ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Η Μαρία συζ. Μιχ. Μπριντάκη γέννησε κορίτσι.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Βιθή Εμμ. Λιπάκη και Γιώργος Γαγάκης

— Νίκος Γ. Κοκολάκης και Άννα Πετσελάκη

ΓΑΜΟΙ

ΣΤΗ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ:

Ο Σωτήρης Δ. Τσιγκάνης και Στέλλα Πατσαρού.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΟ ΒΑΧΟ:

Γαρυφαλιά Πολ. Χρηστάκη.

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

Η Αταλάντη Ν. Αγαπάκη πήρε το πτυχίο της Φιλολογίας από το πανεπιστήμιο της Αθήνας.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Στον αγαπημένο μας εξάδελφο Μιχάλη Εμμ. Καδιανάκη, που πήρε το πτυχίο της Γεωλογίας, θερμά συγχαρητήρια και ευχές για καλή σταδιοδρομία.

οικογένεια Γ. Τ.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

— Ο Σύλλογος των δασκάλων και οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Άνω Βιάννου ευχαριστούν πολύ τον προϊστάμενο της θυρίδας της ΑΤΕ Βιάννου για την ευγενική του χειρονομία να προκηρύξει διαγωνισμό έκθεσης με θέμα: «Η προσφορά της ΑΤΕ στην επαρχία μας». Βραβεύτηκε η έκθεση της μαθήτριας Ασημώς Κ. Χρωσικού.

Βραβεία δόθηκαν για τον ίδιο σκοπό και στους Παξιμαδάκη Μιχάλη, μαθητή Γυμνασίου και Αγγελάκη Δημήτρη, μαθητή Λυκείου.

Τα βραβεία παρέδωσε ο Διευθυντής της ΑΤΕ Βιάννου κ. Γ. Σταματουλάκης σε βιβλιόριο καταθέσεων με 6.000 δρχ.

Ευχαριστούν επίσης την διδακτρίδα Στέλλα Γ. Σπανάκη, βιβλιοπώλη στο Αρκαλοχώρι, που έδωσε στο Δημοτ. Σχολείο φωτοτυπικό μηχάνημα σε χαμηλή τιμή.

— Ο γιατρός, το προσωπικό και οι άρρωστοι του Υγειονομικού Σταθμού Βιάννου ευχαριστούν τον γιατρό κ. Βαγγέλη Ηγουμενίδη για τη δωρεά του στο Σταθμό.

Αυτοί που φεύγουν

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΗΣ

Πέθανε και κηδεύτηκε στην Άνω Βιάννο ο Δημήτρης Χρ. Παπαδημητράκης. Ο κ. Νίκος Κατσαράκης, σε νεκρολογία του μας έστειλε, αναφέρεται στη ζωή του νεκρού, τη συμμετοχή του στην Εθνική Αντίσταση, την υποδειγματική οικογενειακή του ζωή και στη μεγάλη συμμετοχή στην κηδεία του συγγενών και φίλων απ' όλη τα χωριά της επαρχίας και το Ηράκλειο.

Στη συνέχεια παραθέτουμε με χαιρετισμό προς το νεκρό που έκανε ο Δικηγόρος κ. Ιωάννης Κοντάκης. Χαιρετισμός που περιέχει και ιστορικά στοιχεία και τον αφιερώνουμε και στους άλλους επώνυμους και ανώνυμους συνεπαρηχίτες αγωνιστές του αντιφασιστικού και εθνικού αγώνα 1941—1944.

«Ένα μεγάλο και ιερό χρέος με παρακίνησε να έρθω εδώ, για ν' αποχαιρετίσω ένα μεγάλο από τους απλούς αγωνιστές της Εθνικής Αντιστάσεως. Ευγνωμόνως δε τον συνάδελφο δικηγόρο κ. Χριστόφορο Βαρδιατζάκη που με ειδοποίησε έγκαιρα για τον απρόσμενο θάνατό του, και έτσι μπόρεσα να παρευρεθώ στην κηδεία του.

Τον Δημήτρη Παπαδημητράκη εγνωρίσα πολύ καλά, γιατί είχα την τιμή αλλά και την τύχη να τον έχω αντάρτη του ΕΛΑΣ των Λασιθιωτικών θουνών, του οποίου μου ανέθεσαν την στρατιωτική διοίκηση από τις αρχές Απριλίου 1944 μέχρι 11 Οκτωβρίου 1944.

Υπήρξε ένας αληθινός ήρωας, ο γενναίος των γενναίων. Ο γενναίότερος όλων των ανταρτών που γνώρισα της Ανατολικής Κρήτης. Με αυτά, δεν θέλω να υποτιμήσω τους άλλους μεγάλους και αξιόλογους αγωνιστές της κομπολόεως σας, όπως είναι οι αείμνηστοι Ραπτόπουλος και Ίλαρχος και από τους επιζώντες ο Γερούλανος, ο Νίκος Κατσαράκης και πολλοί άλλοι. Αυτοί υπήρξαν μορφωμένοι, στελέχη, ηγέτες. Τη στιγμή όμως αυτή αναφέρομαι στους απλούς αγωνιστές, από τους οποίους διακρίθηκαν ο Δημήτρης Παπαδημητράκης και ο Γιάννης Παπαγιαννάκης, ο λεγόμενος Σοφούλης. Ο τελευταίος όχι θέθαια με μικρότερους κινδύνους έδρασε στα μετόπισθεν. Ο προκείμενος νεκρός αντίθετα, ήταν ο μαχητής της πρώτης γραμμής.

Ο ατρόμητος και ενθουσιώδης μαχητής που περιφρονούσε το θάνατο, που χωρίς να διατάσσεται ζητούσε και έπαιρνε μέρος στις πιο επικίνδυνες αποστολές. Ήταν ο εθελοντής θανάτου του τμήματος των ανταρτών που διοικούσα.

Τέλος Μαΐου 1944 ζήτησα από την Οργάνωση, δια-

μέσου του αείμνηστου αγαυ νιστή Γιώργου Αγγουράκη, να μου στείλει 40 αγύμναστους νεαρούς, ηλικίας από 18 έως 22 ετών, να τους εκπαιδεύσω στρατιωτικά, με τους οποίους και να επανδρώσω το Τμήμα μου. Τότε είχα 30 περίπου παλιούς αντάρτες γενναίους μέν, αλλά απείθαρχους, που άλλωστε ήταν λίγοι. Μεταξύ αυτών ήταν και ο Δημήτρης Παπαδημητράκης, που διακρίθηκε μεταξύ των άλλων, και επιβλήθηκε, κατά κοινή αναγνώριση, από τις πρώτες μέρες.

Όπως είπα και παραπάνω, έπαιρνε μέρος εθελοντικά σε όλες τις επικίνδυνες αποστολές. Εγώ δε προσωπικά, όταν υπήρχε ανάγκη να ηγηθώ μιας αποστολής, τον έπαιρνα πάντοτε μαζί μου, και ένιωθα πάντοτε ασφαλώς. Είχα και ένα άλλο ήρωα μαζί μου, τον αείμνηστο Δημήτρη Παπά, που ήταν και αυτός ατρόμητος και παρ' όλη παλιός και μεσήλικος, ήταν πολύ πειθαρχικός. Όταν είχα μαζί μου αυτούς τους δύο, αισθανόμουν, σαν να με συνόδευε ολόκληρος λόχος.

Ένα ανέφερα τρεις από τις πολλές αποστολές του Δημήτρη Παπαδημητράκη για ν' αντιληφθείτε το μέγεθος του ηρωισμού και της αυτοθυσίας αυτού του ανθρώπου.

α) Τον Ιούλιο του 1944 οι Γερμανοί έκαναν μεγάλες εκκαθαριστικές επιχειρήσεις εναντίον μας. Καταφύγαμε ύστερα από πολυήμερες και ολονύκτιες μετακινήσεις και ελιγμούς στο υψίπεδο «Καθαρό», επικεντρώ τριών επαρχιών (Ιεραπόλεις, Μεραμβέλλου, Λασιθίου). Η πετυχημένη επιλογή του Καθαρού, ήταν ιδέα και εντολή του πολιτικού υπεύθυνου του ΕΛΑΣ Ανατολικής Κρήτης Γιώργου Παπαμαστοράκη, του λεγόμενου Γερούλανου. Ύστερα από δέκα μέρες μας αντιλήφθηκαν οι Γερμανοί και έκαναν ένα πυκνό και στενό κλοιό γύρω μας. Μας περικύκλωσαν πολλοί λόχοι. Τη νύκτα επιχειρήσαμε διολίσθηση δια μέσου των γραμμών των, από μια από κρημνή ατραπό, με εντόπιο οδηγό. Για να μη πέσει σε ενέδρα ολόκληρη η δύναμη των ανδρών μου, 80 περίπου, έστειλα μια περίπολο, ν' ανιχνεύσει την ατραπό. Όλοι εδίσταζαν ν' αναλάβουν την αποστολή αυτή. Την ανέλαβε ο γενναίος και ατρόμητος Δημήτρης.

β) Τα μέσα Σεπτεμβρίου 1944, στην υποχώρηση των Γερμανών προς το Ηράκλειο, θρεθήκαμε στα ανατολικά υψώματα της Παναγίας στην διακλάδωση προς Αφρατί. Στο χωριό της Παναγίας θρικότανε ένας Γερμανικός Λόχος. Η οργάνωση

● Συνέχεια στη σελίδα 3

ΜΑΝΤΙΝΑΔΕΣ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Γράφει ο Αντώνης Έμμ. Στιβακτάκης

4. Την ώρα που οι νεόνυμφοι βρίσκονται έξω από την εκκλησία και ετοιμάζονται να μπουν μέσα:
— Σήμερα λάμπει ο ουρανός σήμερα λάμπει η μέρα, σήμερα στεφανώνεται αετός την περιστέρα.
— Ω, Παναγία Δέσποινα με το Μονογενή σου, στ' αντρόνιο που γίνεται χάρισε την ευχή σου
— Άνοιξε πόρτα τσ' εκκλησιάς, πόρτα του Παραδείσου, να κατεθούν οι άγγελοι τη νύφη να βλοήσουν.
— Σήμερα, Παναγία μου, την άνοιξε τη θύρα, στ' αντρόνιο που γίνεται δώσε χρυσή τη μοίρα.

5) Όταν ο γαμπρός κι η νύφη μπουν στο νέο τους σπίτι:
— Όσο άνθη έχει η άνοιξη και ο χειμώνας χιόνια, σας εύχομαι να ζήσετε ευτυχισμένα χρόνια.
— Πουλιά κι αηδονία κάθονται εις τα παράθυρά σας και λένε καλορίζικα να 'ναι τα στέφανά σας.
— Νύφη μου, κερα—νύφη μου, στον πρώτο ζυμωτό σου ζάχαρη να 'ν' τ' αλεύρι σου και μέλι το νερό σου.
— Τα μάτια μου δεν είδανε τέτοια πανώρια νύφη να 'χει τον ήλιο πρόσωπο και το φεγγάρι στήθη.
— Νύφη μου, ως ήσουν όμορφη, ήσουν και τιμημένη, για κείνο σε γυρέψανε ανθρώποι ψηφισμένοι.
— Τον κόσμο ολό γύρεψα περβόλι και περβόλι να θρώ μια βίτσα λεμονιάς σαν του γαμπρού το μπόι.
— Όλο τον κόσμο γύρεψα Ανατολή και Δύση, τα μάτια μου δεν είδανε τέτοια πανώρια νύφη.
— Όσο να στέκουν τα θουνά του γερο—Ψηλορείτη, ετσά να στέκει κι ο γαμπρός ομάδι με τη νύφη.
— Όσο να στέκουν τα θουνά, να μη σας θλάει χάρος να προπατώ κι εγώ στη γη με το δικό σας θάρρος. (Τη λέει προφανώς η χήρα μάνα του γαμπρού ή της νύφης).

— Ως τρέχει τ' άδολο νερό στο φράγκικο κουτούτο, ετσά να τρέχουν τα καλά στ' αρχοντικό ετούτο.
— Γαμπρέ μου, να τη χείρασε τη νύφη απου πήρες, γιατί με χάρες κι ομορφιές την προίκισαν οι μοίρες.
— Χρυσά πουλάκια κελαιδούν εις τα παράθυρά σας κι έχουνται καλορίζικα να 'ναι τα στέφανά σας.
— Βασίλισσά 'σαι νύφη μου, κι έχεις και την κορόνα κι έχεις και μύσκο άδολο στα χείλια και στο στόμα.
— Τα κατσαρά σου, νύφη μου, γυαλίζουν σαν μετάξι κι η κάθε τρέχα γίνεται μαχαίρι να με σφάζει.
— Μια μαντινάδα θα σας παπανά στο λεμόνι, να ζήσει η νύφη κι ο γαμπρός κι οι συμπεθέροι όλοι.

6. Αφήσαμε τελευταία (αν και προηγούνται χρονικά) τα παινέματα της νύφης, «τα παστικά» όπως λέγονται στη γλώσσα του λαού. Διαφέρουν από τις άλλες μαντινάδες του γάμου κυρίως στη μορφή και γιατί παρουσιάζονται σ' ένα ενιαίο τραγούδι. Ακούονται συνήθως την ώρα που οι κοπέλιές στολίζουν τη νύφη στο ανώ ή στο πόρτεγο του πατρικού της σπιτιού.

Σηκωθείτε, κοπελιές, λεμονιές ξεφουντωτές. Σηκωθείτε, παντρεμένες, νερατζούλες ανθισμένες. Σηκωθείτε, παλικάρια, τω μανάδα σας καμάρια, να παινέσουμε τη νύφη που 'ναι του χωριού συνήθι, να πούμε τα παινέματα απου 'χει το κορμί τζή. Σ' όσους γάμους κι αν επήα, τέτοια νύφη δεν την είδα να 'χει τα μαλλιά πλεμένα, τα σγουρά κατεβασμένα, γύρου τριγύρου γιασεμιά κι όλα ξεφουντωμένα.

Να 'χει κούτελο μικράκι, στρογγυλό σαν φεγγαράκι. Να 'χει φρύδια σαν γαί' τάνι, που ζωγράφος δεν τα κάνει. Να 'χει μάτια σαν ενιάς και γεμάτα μαργιολιές. Να χει μύτη σαν κοντύλι, στόμα σαν το δαχτυλίδι. Να 'χει μάγουλα χιονάτα τριαντάφυλλα γεμάτα. Να 'χει χείλια σαν μερτζάνι, το γαμπρό να κουζουλάει. Να 'χει στο πηγούνι λάκκο μύσους και χαρές γεμάτο. Να 'χει αυτιά για σκουλαρίκια και λαϊμό για τα ταινίκια. Να 'χει δυο μικρά θυζάκια σαν τα κιτρολεμονάκια. Να 'χει χέρια σαν λαμπάδες που ανάθουν τσ' εορτάδες. Να 'χει μέση δαχτυλίδι και κορμί σαν κυπαρίσσι.

Να 'χει πόδια σαν τα χιόνια που τση πρέπουν τα καρτσόνια. Είπα σου τα παινάδια σου να παω και τση καρδιάς σου. Νύφη, εκεία που δα πας όλους να τσι αγαπάς. Ν' αγαπάς, να σ' αγαπούνε, να τιμάς να σε τιμούνε. Ν' αγαπάς την πεθερά σου, ν' αναθρέψει τα παιδιά σου. Ν' αγαπάς τον πεθερό σου, ψήφος θα 'ναι ειδικός σου. Και σου παραγγέλνω πάλι, όμορφο μου πορτακάκι. Ν' αγαπάς και τσι κουνιάδες για να τσ' έχεις φιλενάδες. Ν' αγαπάς και τσι κουνιάδους σαν τση λεμονιάς τσι κλάδους.

Ν' αγαπάς και τσι γειτόνους σαν τση λεμονιάς τσι κλάδους. Και σου παραγγέλνω, αθέ μου και σγουρέ βασιλικέ μου, ν' αγαπάς και το γαμπρό σαν τα μάτια σου τα δυό. Όντε θα 'ρθει απου τα ξύλα, μην του λες πως είναι λίγα. Να του γέρνεις να πλυθεί και την πέτσια να κρατείς. Να του φήνεις και το ρύζι στο τσικάκι να μυρίζει. Ν' αγαπιέστε, ν' αγαπιέστε και να μην ξυλοκοπιέστε.

ΔΥΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

1. «ΜΕΡΙΚΑ ΓΛΩΣΣΙΚΑ Η κατοποίηση της γλώσσας»

Αθήνα 1984

2. «Η ΚΡΗΤΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΜΗΡΟ»

(Ανάτυπο από τη «ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ»)

Αθήνα 1985

Δρ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΑΣΒΕΣΤΑΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ — ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΣ

Δρ ΜΑΛΒΙΝΑ ΒΑΒΟΥΡΑΝΑΚΗ — ΑΣΒΕΣΤΑ

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΣ

ΟΙΚΙΑ — ΙΑΤΡΕΙΟ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 1 — ΗΡΑΚΛΕΙΟ

(ΕΝΑΝΤΙ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ)

Τηλ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ 243.999 ΟΙΚΙΑΣ 289.769

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία έκδοση στην υπηρεσία όλων των Βιαννιτών
 Έκδοτης — Διευθυντής
 Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
 Όδος 1866 αριθμ. 110, τηλ. 282.808
 Φιλολογική επιμέλεια κειμένων
 Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
 ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ
 Έβαν 83 (Στοά Μουρτζή) τηλ. 242.040

Έτήσιες συνδρομές
 Ίδιωτών δρχ. 200
 Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών > 300

Έμβάσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ
 Έπιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 αρ. 110 Ήρακλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 39 Ήρακλειο
 Χειρόγραφα δημοσιεύσιμα ή μή δέν επι-
 στρέφονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν
 τις άπόψεις των συγγραφέων.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ, ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

(Γραμμένα το 1940)

Το χωριό μου Άγιος Βασίλειος

του αείμνηστου Γεωργίου Εμμ. Χατζάκη

Μετά τη δημοσίευση των ιστορικών, λαογραφικών κ.ά. στοιχείων του μακαρίτη Γιώργου Χ. Αγγουράκη, που αφού ρούνη Κάτω Βιάννο και εν μέρει την Άνω Βιάννο και τον Χόνδρο, συνεχίζουμε σήμερα με την εργασία του Γεωργίου Εμμ. Χατζάκη από τον Άγιο Βασίλειο, που εκτελέστηκε από τους Γερμανούς στις 14/9/1943 μαζί με τον πατέρα του και τον άντρα της αδελφής του Θάλειας Δημήτριο

Κονδυλάκη. Η δημοσίευση των εργασιών των δυο αγαπημένων φίλων και συμμαθητών μου, ως θεωρηθεί μια μικρή αλλά τιμητική προσφορά στη μνήμη τους.

Σημειώνουμε ότι η δημοσίευση γίνεται όπως είναι το κείμενο χωρίς διορθώσεις, εκτός από σπανιότατες περιπτώσεις και όπου είναι εντελώς απαραίτητο.

Κ. Γ. Στεφανάκης

2ο

Το λαϊκό σπίτι εις το χωριό μου αποτελείται από τέσσαρα δωμάτια ως επί το πλείστον, το λεγόμενον **πόρτεγο** ή **μουσαφιρόσπιτο** (το σαλόνι των χωρικών), το μουτοπάκι (κουζίνα), η κάμερα ήτις αποτελεί την αποθήκην αυτών και ο στάβλος. Πολλά δε σπι-

τια αποτελούνται και από δύο δωμάτια εξών το ένα χρησιμεύει ως κατοικία της οικογενείας και το άλλο ως τοιαύτη των ζώων. Κανονίζεται δε γενικώς το σπίτι αναλόγως της οικονομικής καταστάσεως εκάστου. Περιερχόμενος τις το χωριόν θα ιδή παντός είδους οχήματα αναλόγως της εποχής που εκτίσθη έκαστον, υπάρχουν δε και σπίατα τα οποία είναι ως τρώγλη προϊστορικής εποχής, υπάρχουν όμως και οικήματα με ρυθμόν συγχρόνου επαχθής.

Όλοι ανεξαιρέτως οι κάτοικοι προ εικοσαετίας ενεδύοντο την **Κρητικήν ενδυμασίαν, την βράκα**. Πολλοί κατεσκεύαζον ταύτην από τσόχα και τότε ελέγετο σαλουβάρι. Εφόρουσαν δε και ως υποδήματα τα στιβάνια λεγόμενα, σήμερον όμως ελάχιστα φορούν βράκα αλλά οι περισσότεροι ενδύονται με πανταλόνι όπως εις τας πόλεις. Αι γυναίκες ενεδύοντο και αύται προ εικοσαετίας την παλαιάν κρητικήν ενδυμασίαν, το φουσάνι λεγόμενον, το οποίον απετελείτο από φόρεμα με πολλές σούρες ενωμένον εις το σακάκι, το λεγόμενον ζιπόνι ή κατινάκι, ήτο δηλαδή ένα φόρεμα μονοκόμματον όπως η σημερινή ρόμπα ως επανωφόρι εφόρουσαν το ρασί λεγόμενον, το οποίον κατεσκεύαζον από μαλλιά των προβάτων εις τον αργαλιό. Σιγά σιγά όμως παρερχομένου του χρόνου και με τον ερχομόν διαφόρων ξένων γυναικών εδω ήρχισαν να εφέλισσονται και σήμερον αι περισσότεραι ενδύονται όπως εις τας πόλεις.

Εις το βόρειον μέρος του χωριού υπάρχουν αι εξής τοπωνυμιαί:

Μέσα βρύση, η κυρία ονομασία της οποίας είναι βρύση του Αράπη, διότι κατά την παράδοσιν λέγεται ότι εκεί έσφαξαν ένα Αράπη οι Ενεγοί

ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ

Στο Σύλλογο Γυναικών Βιάννου έγιναν αρχαιρεςίες και το Συμβούλιο που εκλέχθηκε συγκροτήθηκε σε σώμα με τις:

Μαρία Μαστρογυργάκη, Πρόεδρος.
 Μαρία Λουλάκη, Αντιπρόεδρος.

Άννα Νεραντζάκη, Γραμματέα

Αντιγόνη Κονδυλάκη, Ταμία

και Ευαγγελία Παπαδάκη, Κούλα Αγαπάκη, Ροδούλα Σπυριδογιαννάκη, μέλη.

2.— Στο Σύλλογο Βιαννιτών της Αθήνας «Ο ΔΙΑΒΑΤΗΣ» το νέο συμβούλιο αποτελείούν οι:

Εμμ. Αναστασάκης, Πρόεδρος

Ιωάννης Μηλιαρονικολάκης, Αντιπρόεδρος

Γεώργ. Στιβακτάκης, Γραμματέας.

Εμμ. Χατζάκης, Ταμίας

Μηνάς Σταμάτης, Ε.δ. Γραμματέας,

Τιτικά Μανδυλάκη, Στέλιος Πνευματικάκης,

Θεόδωρος Γοντικάκης, μέλη.

και κατόπιν έκτισαν την βρύσην, έκτοτε δε η πηγή ονομάσθη βρύση του Αράπη. **Δρακιανά**, εις τα οποία ευρέθησαν προ πολλών ετών διάφορα αντικείμενα αρχαίας Ελληνικής τέχνης, δυστυχώς όμως κατεστραμμένα. Είπον δε ύψο περιηγηταί οίτινες ήλθον προ ολίγων ακόμη ετών ότι **τα Δρακιανά ήτο κώμη** αρχαία της παραλίου πόλεως **Άρβης**, ήτις κείται εις το νότιον μέρος του χωριού και εις ήν έχουν ευρεθή πολλά αρχαία μνημεία όπως ο τάφος του **Τάταρη**, όστις εκρύβη κατόπιν καθιζήσεως, ο δε χωρικός όστις ανεκάλυψεν τούτον απέθανεν εντός τριών ημερών από τον φόβον του διότι λέγονται γέροντες τινες, εις ούς διηγήθη τα του τάφου, ότι

είδε διάφορα αντικείμενα μεγάλης αξίας εντός αυτού, είδεν επίσης και τον νεκρόν καθήμενον και εκπέμποντα φλόγα εκ των οφθαλμών. Μεταξύ τούτων Άρβης και Αγίου Βασιλείου ευρίσκειται το ιστορικόν **φαράγγι**, εις τας κρύπτας του οποίου εκρύπτοντο όλα τα γυναικόπαιδα του χωριού μου και των πλησίον χωριών κατά τας επαναστάσεις. Εις το άνω μέρος του φαραγγίου ευρίσκειται το παρατηρητήριον των Ενετών **Φορτέτσα ή Μπασσαλί** ανατολικώτερον και εις την αυτήν σχεδόν γραμμήν το παρατηρητήριον **Βάρδας**, έλαβε δε το όνομα από τον φερόμενον στρατηγόν όστις επύλαπτεν εκεί με τα παλληκάρια του εις την επανάστασιν. (Συνεχίζεται)

Εκείνοι που φεύγουν

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ απ' τη σελίδα 2

νωση μου ζήτησε τρεις άνδρες για να εισδύσουν στο χωριό, μέρα μεσημέρι, και να συλλάβουν και απαγάγουν έναν επικίνδυνον συνεργάτη των Γερμανών. Η αποστολή αυτή ήταν τρομερά επικίνδυνη. Υπήρχαν εννιά πιθανότητες να σκοτωθούν οι άνδρες της αποστολής και μια να επιζήσουν. Απάντησα ότι εγώ τέτοια διαταγή δεν δίνω, δεν διακινδυνεύουν τρεις άνδρες για έναν προδότη, εκτός αν αυτόθρομητα θελήσουν να πάνε οι άνδρες αυτοί. Προσφέρθηκε ποιός άλλος, ο θελοντής θανάτου Δημήτρης Παπαδημητράκης, με δυο άλλους. Μαζί με το Δημήτρη έπαιρναν θάρρος και άλλοι. Συνέλαβαν τον προδότη αλλά σε λίγα λεπτά άρχισε η καταδίωξή τους από το Γερμανικό Λόχο. Διέφυγαν οι άνδρες, με τη βοήθεια και του ελαιώνα, σαν από θαύμα, μέσα από μια κόλαση πυρών. Ο Δημήτρης, αν εσκέπτετο τη ζωή του, έπρεπε ή να σκοτώσει τον προδότη, για να μη δυσκολεύει τις κινήσεις του, ή να τον αφήσει και να φύγει. Ούτε το ένα έκανε ούτε το άλλο. Έφερε την αποστολή του σε αίσιο πέρας και παρέδωσε ζωντανό τον προδότη στην Οργάνωση.

και γ) Στη μεγάλη εκπα

ρατάξεως μάχη του Λόχου μου πολυβόλων της 11 Οκτωβρίου 1944, την μάχη Μαραθίτη — Φορτέτσας, ο ατρόμητος Δημήτρης ήταν άριστος χειριστής ενός πολυβόλου Μπρέντα. Την ημέρα αυτή ο Δημήτρης εξολόθρευσε με το πολυβόλο του πολλούς Γερμανούς.

Ο Δημήτρης δεν υπήρξε μόνον γενναίος, αλλά και σεμνός και μετριοφρονας. Πολλές φορές ύστερα από πολλά χρόνια του έλεγα, ότι οι πράξεις του ξεπερνούσαν τις δυνατότητες του και του ανθρώπου και τον ρωτούσα πώς το κατόρθωνε. Μου απαντούσε με σεμνότητα και μετριοφροσύνη πως αυτά ήταν και τρέλα, ενώ αυτά δεν ήταν τρέλα, αλλά ασυνήθιστη γενναϊότητα, αυτοθυσία και αφοσίωση στο πατριωτικό καθήκον.

Ήταν τόσο ατρόμητος, τόσο ενθουσιώδης, τόσο άφοβος ο Δημήτρης, ώστε αν του έλεγεσ αν μπει σ' ένα πύραυλο και να πέσει μαζί του σ' ένα εχθρικό στόχο, ό πώς το έκαναν πολλοί Ιάπωνες, σας διαθεβαίωνω, θα το έκανε.

Ήταν ένας αληθινός ήρωας και πρέπει να αισθάνονται περήφανοι, γι' αυτόν, η σύζυγός του, τα παιδιά του, τ' αδελφια του και όλοι οι Βιαννίτες.

Ας είναι αιώνια η μνήμη του.

ΠΕΝΘΗ

ΕΛΕΝΗ Μ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗ

Πέθανε στο Ασκληπιείο Ηρακλείου από εγκεφαλικό επεισόδιο στις 29 Απριλίου και ενταφιάστηκε με επομένη σε ηλικία 72 χρόνων, μέσα σε πένθος και πλήθος κόσμου που εκτιμούσε τα προσόντα της ζωής της.

Υπήρξε εκλεκτή πατριώτισσα από τη μεγάλη πατριωτική οικογένεια των Πνευματικάκηδων του Βαχού Βιάννου. Με το σύζυγό της Μιχάλη απο τη μεγάλη πατριωτική οικογένεια των Παπαγιαννάκηδων, που πρό

σφεραν μεγάλες υπηρεσίες κατά την κατοχή, απέκτησαν μία κόρη που μόρφωσαν και τιμά σήμερα με τη σεμνότητα και την πνευματική της αξία, όχι μόνο την οικογένειά της αλλά και την κοινωνία της Βιάννου.

Η αξέχαστη Ελένη διακρίθηκε ιδιαίτερα στις καλλιεργητικές οικογενειακές προσπάθειες, όπου αναδείχθηκε ηρωίδα της δουλειάς.

Ας είναι το παράδειγμα της για μίμηση και η μνήμη της αξέχαστη.

Βιάννος 30/4/1985
 ΝΙΚ. ΚΑΤΣΑΡΑΚΗΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ

● Συνέχεια από τη σελίδα 1
 τουργίες προς τιμήν των νεκρών συγγενών ή προγόνων, ίσως κάποια «νεκρόδειπνα». Έξω από το ταφικό κτήριο βρέθηκε μέχρι τώρα ένας ακόμη κιβωτιόσχημος τάφος, ο πλουσιότερος όλων σε κτερίσματα, και επίσης 3 «καλυβίτες» τάφοι, δηλ. τάφοι που σχηματίζονται από μεγάλες κεραμιδιές που καλύπτουν απλά τη φτωχική ταφή.

Τα ευρήματα προέρχονται από τους κιβωτιόσχημους τάφους. Είναι πρώτα — πρώτα ένα υραιότατο χρυσό περιδέριο, που αποτελείται από μια σειρά μικρές χάντρες σε σχήμα κρίνου που ενώνονται μεταξύ τους στην πίσω πλευρά με μικρές θηλειές από λεπτό χρυσό σύρμα. Είναι ακόμη μια δέσμη από 17 κοκκαλίτες «περόνες», δηλ. απλές επιμήκεις καρφίτσες για τα ρούχα ή τα μαλλιά, που ασφαλώς θα είχαν τοποθετηθεί στον τάφο δεμένες όλες μαζί με μια κλωστή, ή ίσως μέσα σε κάποια θήκη από ύφασμα, ένα χαλκίνο αγγείο ημισφαιρικού σχήματος με τοξωτή λαβή, ένας χαλκινός δίσκος στρουγγιλού καθρέπτη, λίγα νομίσματα, διάφορα πήλινα αγγεία, που χρησίμευαν ως μισροδοχεία. Από μια πρώτη εξέταση (υπενημιζουμε ότι η ανασκαφή συνεχίζεται) φαίνονται ότι ανήκουν στο υστερορωμαϊκά χρόνια, γύρω στον 3ο αιώνα μ.Χ.

Εύλογα γεννιέται εδώ το ερώτημα: Πού βρισκόταν ο αρχαίος οικισμός που το νεκροταφείο του ανασκάπτεται σήμερα; Ξέρουμε ότι η αρχαία Βιέννος ήταν μια σημαντική πόλη της αρχαίας Κρήτης, μάλλον η σημερινή Βιάννος είναι μια από τις λίγες περιπτώσεις όπου το αρχαίο τοπωνύμιο σώθηκε αναλλοίωτο μέσα στους αιώνες. Τα ερείπια της αρχαίας Βιέννου έχουν εντοπιστεί από παλιούς και νεότερους περιηγητές κι ερευνητές, και ξέρουμε ότι βρίσκονται στην τοποθεσία «Μουρελάκια» αμέσως δίπλα από το σημερινό χωριό. Όμως για τη σημασία, την έκταση

και τη μορφή της αρχαίας Βιέννου στα κλασικά, ελληνιστικά και ρωμαϊκά — υστερορωμαϊκά χρόνια, κι ακόμα για τα πρώτα χριστιανικά χρόνια (6ος αι. μ.Χ.) όταν έφθασε να γίνει η έδρα επισκόπου, δεν έχουμε παρά σκόρπιες πληροφορίες. Η συστηματική ανασκαφή που θα φώτιζε την ιστορία και η αρχαιολογία της Βιέννου δεν έχει γίνει δυστυχώς δυνατό να πραγματοποιηθεί μέχρι τώρα, παρόλο που από παλιά υπήρχαν πληροφορίες ότι στο χωριό έχουν ξαναβρεθεί τάφοι (στο ελαιουργείο) και ακόμα ένα ψηφιδωτό.

Δικαιολογημένα οι Βιαννίτες ενδιαφέρονται τα ευρήματα που έχουν ανακαλυφθεί μέχρι τώρα, να αποτελέσουν τη βάση μιας τοπικής Συλλογής και να παραμείνουν στον τόπο που βρέθηκαν. Τα ευρήματα όμως πρέπει καταρχήν να σωθούν από τις μεγάλες φθορές που τους έχουν προκαλέσει οι αιώνες, πρέπει δηλαδή πρώτα πρώτα να συντηρηθούν επιστημονικά. Κι αυτό μόνο στο Μουσείο Ηρακλείου μπορεί να γίνει, όπου ήδη αχολείται με τη συντήρησή τους ένα πολυμελές συνεργείο συντηρητών. Μετά την ολοκλήρωση της συντήρησης καταγραφής και φωτογράφισης των ευρημάτων, το θέμα μπορεί να εξετασθεί σε συνευνόηση και με τις Κεντρικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού.

Θέλουμε εξάλλου να τονίσουμε ότι η αρχαιολογική έρευνα δεν πρόκειται να φέρει εμπόδια στην ανέγερση του Διδαστηρίου που είναι έργω πρώτης κοινωνικής σημασίας. Όπως ήδη είπαμε, η χρηματοδότηση από τη Νομαρχία Ηρακλείου για την αντιμετώπιση αυτής της έκτακτης ανασκαφής ήταν άμεση και πλήρης και επίσης άμεση και κατά προτεραιότητα ήταν η επέμβαση της Υπηρεσίας μας, έτσι ώστε η ανασκαφή προβλέπεται να έχει τελειώσει σε λίγες μέρες. Έ ακολουθήσει η διαδικασία έκδοσης απόφασης για ενδεχόμενη διατήρηση των αρχαίων

που αποκαλύφθηκαν (των ταφών δηλ. και του ταφικού κτηρίου), πράγμα για το οποίο ασφαλώς ενδιαφέρονται όλοι οι Βιαννίτες, αλλά κι αυτή η διαδικασία ελπίζουμε ότι θα έχει ολοκληρωθεί εκτός απροόπτου σύντομα, ώστε να συνεχιστεί κατόπιν από σκοπτα η ανέγερση του Δίδακτηρίου.

Κλείνοντας αυτό το ενημερωτικό σημείωμα που απευθύνεται μέσω της Εφημερίδας σας κυρίως προς τους Βιαννίτες, θέλω να εκφράσω τις ευχαριστίες της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, ειδικότερα του προσωπικού της ανασκαφής και τις δικές μου, προς τους κατοίκους της Βιάννου που τόσο θερμό ενδιαφέρον εκδήλωσαν για τα αρχαία που βρέθηκαν στον τόπο τους.

Ο Προϊστάμενος της ΚΓ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχιτών
 ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΑΚΗΣ
 Έφορος Αρχιτών
 Ηράκλειο 29—5—85

ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΑΡΙΣΤΕΥΣΑΝ Γυμνασίου Βιάννου

Τάξη Α'

Βελιβασάκη Νίκη Δ. 18 7)10
 Μπουμπάκη Αικ. Απ. 18 6)10

Τάξη Β'

Φραγκάκη Μαρία Ι. 19 8)12
 Γουρνιζάκη Καλλιόπη Γ. 19 7)12

Βουλά Ειρήνη Απ. 19 7)12

Παπαδομαρκάκη Μαρία Χαρ. 19 3)12

Θεοδωράκης Κων)νος Γεωργ. 19 1)12

Κοντονασάκης Χαρ. Ι. 19 1)12

Περβολαράκης Γεώργ. Στ. 19

Μεθυμάκη Ελευθ. Σπυρ. 19

Στεφανάκη Ελένη Μιχ. 18 10)12

Καρτσάκη Αναστασία Μιχ. 18 6)12

Τάξη Γ'

Θεοδωράκης Εμμανουήλ Γ. 19 12)13

Παξιμαδάκης Μιχαήλ Στυλ. 19 9)13

Φραγκάκη Ιωάννα Βασ. 19

Βαρδάκης Νεκτάριος Ελ. 18 10)13

Λασηθιωτάκη Ελένη Γ. 18 9)13

Λυκείου Βιάννου

Τάξη Α'
 Γουρνιζάκη Μαρία Β. 19 2)10

Τάξη Β'
 Κουτεντάκη Μαρία Μιχ. 18 7)12

Για τα παιδιά συνεπαρχιωτών που φοίτησαν σε άλλα γυμνάσια και λύκεια παρακαλούμε να μας ενημερώσουν, γιατί σε μας, είναι δύσκολο να πληροφορηθούμε.

ΕΡΩΦΙΛΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
 — ΧΩΡΟΣ ΓΛΕΝΤΙ — ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ — ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΕΙΣ
 — ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ — ΓΙΑ 600 ΑΤΟΜΑ
 Σκοπευτηρίου 12 - Κάραβελ - (Φορμίωνος και Δαμάρεως)
 Τηλέφωνο: 75.11.916

ΜΑΝΩΛΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ, ΝΙΚ. ΚΑΙ ΒΑΣ. ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ, ΣΤΕΛΙΟΣ ΧΑΙΡΕΤΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

● Συνέχεια από τη σελίδα 1
ση του δρόμου Αμιρά - Άρβη που παλαιότερα ήταν χωματόδρομος, επιβάλλεται να δρομολογηθεί αμέσως λεωφορείο το οποίο πολύ θα εξυπηρετήσει τους κατοίκους που διακινούνται προς το Ηράκλειο και Ημερινά.

Αρκετοί είναι αυτοί που συναντούν μεγάλη δυσκολία, γιατί θα πρέπει να εξασφαλίσουν μέσο για να ανέβουν στην Αμιρά ή άλλο χωριό της επαρχίας για να πάρουν το λεωφορείο της γραμμής και την ίδια δυσκολία συναντούν και στην επιστροφή.

ΚΑΙ ΣΤΟ ΚΑΛΑΜΙ

Το ίδιο πρόβλημα αντιμετωπίζουν και οι κάτοικοι του Καλαμιού. Παλαιότερο αίτημά τους να περνά από το Καλάμι το λεωφορείο της γραμμής α-

ποκρουόταν, γιατί ο δρόμος από τους Αγίους Θεοδώρους ως το Καλάμι ήταν χωματόδρομος. Όμως, αν και το κομμάτι αυτό τώρα και ένα χρόνο έχει ασφαλτοστρωθεί, δεν περνά το λεωφορείο. Οι κάτοικοι και των δύο οικισμών ζητούν από το ΚΤΕΛ αλλά και τη Νομαρχία Ηρακλείου να εξετάσουν και τις δύο περιπτώσεις και να προχωρήσουν αμέσως στην τροποποίηση των δρομολογίων των λεωφορείων που εξυπηρετούν την επαρχία, ώστε να εξυπηρετηθούν και αυτοί.

Εμείς υπενθυμίζουμε αυτό που πολλές φορές έχουμε γράψει σε παρόμοιες περιπτώσεις. Τα αυτοκίνητα — τα λεωφορεία — είναι για να εξυπηρετούν τους ανθρώπους και όχι οι άνθρωποι για να εξυπηρετούν τα αυτοκίνητα. Θα περιμένουμε.

Τα γεγονότα του 1943 στην επαρχία μας

● Συνέχεια από τη σελίδα 1
τες βοήθειες;
— Ναι. Ήρθε ένας γιατρός από την Βιάννο και τους επέδωσε. Ο Παπαμάστορας του Τίτο (Γερούλανος), που να τον προστατεύει ο Θεός και να δώσει καλό στην οικογένειά του κι από κακά των ανθρώπων.

Αυτό με συγκίνησε, που άρχισα κι εγώ το κλάμα.

28 Σεπτεμβρίου.

Δίδεται διαταγή της εκκένωσης των χωριών της επαρχίας Καλάμι, Συκολόγο, Σύμη και Πεύκο εντός τριών ημερών και νεκρά ζώη πέντε χιλιάμετρα από την παραλία.

29 Σεπτεμβρίου.

Γίνεται έκθεση της περιόδου της Επιτροπής που μεταφέρει ο Σεβασμιότατος Διονύσιος στο Στρατηγό Μύλλερ στο Βενεράτο.

Η καταστροφή των χωριών συνεχίζεται. Πολλοί Γερμανοί παραμένουν στην επαρχία. Στο Καλάμι και Συκολόγο πολύ περισσότεροι από τα άλλα χωριά, για να εποπτεύσουν την εκκένωση των χωριών.

Το δράμα της εγκατάλειψης των κατοίκων από τα σπίτια τους ήταν κι αυτό πολύ θρηνώδες. Όλοι με τα πράγματά τους που διασώθηκαν από τη λεηλασία φορτωμένα σε γαϊδουράκια και τους ώμους των ανδρών, γυναικών και μικρών παιδιών, να τραβούν και τα ζώα τους αποχαιρέτωντας τα αρχοντικά τους προς την έξοδα και μην ξέροντας πού να βρουν φιλοξενία. Τα χωριά Πεύκος, Σύμη, Συκολόγος και-γονται, δεν βλέπεις μόνο πλώριους καπνούς που σκιάζουν τον ήλιο. Οι περισσότε-

ροι (κάτοικοι) στοιβιάστηκαν στα χωριά της επαρχίας, άλλοι για πιο ασφάλεια προς στη Μεσαρά και διάφορες επαρχίες.

Πώς σώθηκε το Καλάμι από την ολική καταστροφή

Εγώ φιλοξενήθηκα στην οικογένεια των αδελφών Μανώλη και Αλέκου Σπάρτη στον Άγιο Βασίλειο. Την επομένη μέρα που εγκαταλείψαμε τα χωριά ήρθε στον Άγιο Βασίλειο επιτροπή από τον Πρόεδρο της Κοινότητας μου Γεώργιο Παπαδόκη, παπα—Γρηγόριον Επιτροπάκη, παπα—Ιωάννην Κωνσταντάκη από το Συκολόγο και Γεώργιο Τσαγκαράκη Συμβολαιογράφο από το Συκολόγο να βοηθήσω να κάνουν έρανο για να μεταβούν στο Ηράκλειο να παρακαλέσουν τον Ρίχτερ να σταματήσουν τα γερμανικά στρατεύ-

ματα την καταστροφή των χωριών.

—Εγώ δεν έχω αντίρρηση για τον έρανο (τους είπα), αλλά δεν έρχομαι στο Ηράκλειο. Ξέρεις, παπα—Γρηγόρη, τι μου είπε στη Βιάννο ο παπα—Μπιτσακάκης, το θυμάσαι ότι «να φυλάγομαι» και μ' έστειλε στο Λουτράκι, διότι θα με ζητούσαν οι Γερμανοί. —Δεν θέλω να έρθεις στο Ηράκλειο, αλλά να μας βοηθήσεις στον έρανο.

Ο έρανος έγινε, μάζεψαν έναν τσουβάλι αμύγδαλα και καρύδια και τα πήγαν στο Ηράκλειο. Κάθισαν στο Β.Λ.Τ. Τζαμί και συμφώνησαν να δι-αλυθούν, για να βρουν μέρος να κοιμηθούν και την επομένη το πρωί 9 η ώρα να συναντηθούν στο ίδιο μέρος.

(Συνεχίζεται)

ΨΗΦΙΣΜΑ

Οι παρακάτω που υπογράφουμε το ψήφισμα αυτό, συγκεντρωθήκαμε σήμερα 2 Μαΐου 1985, στο γραφείο της Κοινότητας Άνω Βιάννου, ύστερα από πρόσκληση του Αρχιερατικού Επιτρόπου π' Γεωργίου Γουρνιζάκη, με θέμα συζήτησης την έκφραση βαθύτατης εκτίμησης και ευχαριστιών προς τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας κ.κ. Δημήτριο Πρόεδρο του Τοπικού Συμβουλίου του Ο.Δ.Μ.Π.Ν. Λασιθίου, για τη δωρεά παραχώρηση κτημάτων της Αγίας Μονής Βιάννου στο Φιλόπτωχο Ταμείο Βιάννου για την ανέγερση 1) Γηροκομείου και 2) Μαθητικού Οικοτροφείου, ιδρυμάτων τόσο σπουδαίων και σημαντικών προς εξυπηρέτηση των κατοίκων της ιστορικής και αιματοβαμμένης επαρχίας μας λόγω του μεγάλου κοινωνικού σκοπού τον οποίο θα υπηρετούν και ομόφωνα αποφασίσαμε:

1ο. Να εκφράσουμε τις θερμότερες ευχαριστίες, την βαθιά μας εκτίμηση, τον άπειρο σεβασμό και αγάπη μας προς τον Σεβαστό κατά πάντα άξιο Ποιμενάρχη μας κ.κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟ, για την αγάπη, το αληθινό πατρικό ενδιαφέρον του στην Επαρχία μας και για την κατανόηση που έδειξε και στο θέμα αυτό,

2ο. Εξουσιοδοτούμε τον Αρχ. Επίτροπο π' Γεώργιο Γουρνιζάκη, να αναγνώσει το ψήφισμα αυτό στην τελετή των εγκαινίων του Ι. Ναού Αγ. Δημητρίου Βαχού στις 5—5—1985.

3ο. Να αναλάβει ο αντ) δρος του φιλόπτωχου Ταμεί-

ου κ. Γεώργιος Δοριάκης τη δημοσίευση του ψηφίσματος αυτού στην Εφημερίδα «Βιαννίτικα Νέα», «Ανατολή» Λασιθίου και «Πατριδα» Ηρακλείου, αν και γνωρίζουμε ότι προσκρούμε στην ταπεινότητα και μετροιφροσύνη του Σεβαστού Ποιμενάρχη μας, όμως η απόφαση αυτή του Ο.Δ.Μ.Π.Ν. Λασιθίου τιμά ιδιαίτερα και προβάλλει την Τοπική Εκκλησία μας.

4ο. Να επισκεφθεί αντιπροσωπία φορέων και Αρχών της Βιάννου τον αγαπητό Ποιμενάρχη μας, για να επιδώσει αντίγραφο του παρόντος και εκφράσει και προφορικά προς τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας τις ευχαριστίες και την ικανοποίηση των κατοίκων όλης της επαρχίας μας.

Με βαθύτατο σεβασμό Οι εκπρόσωποι και ευχαριστούντες Ακολουθούν υπογραφές:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η Κ.Ο. Βιάννου του ΚΚΕ στη μνήμη του συντρόφου Δημήτρη Παπαδημητράκη, που πέθανε την Κυριακή 28) 4)85, μαζί με το στεφάνι που κατέθεσε στην κηδεία του μάζεψε και 4.000 δρχ. από συντρόφους, συναγωνιστές του στο αντάρτικο και φίλους του για την οικονομική εξόρμηση του ΚΚΕ για τις εκλογές.

Κ.Ο. ΒΙΑΝΝΟΥ ΚΚΕ

ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Με απόφαση του Νομάρχη Ηρακλείου επιχορηγείται ο Παδικός Σταθμός Άνω Βιάννου με 150.000 δρχ.

ΜΙΑ ΕΚ ΤΗΣ Η ΑΓΟΡΑΣ ΤΟΥ 1866

(Μια από τις πολλές επαναστάσεις του λαού της Κρήτης για την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού ήταν και η επανάσταση του 1866. Μετά την καταστολή της οι Τούρκοι ξέσπασαν (όπως συνήθως) στον άμαχο πληθυσμό. Τις σφαγές και τις ωμότητες που έγιναν στις ανατολικές επαρχίες της Κρήτης περιγράφει μια έκθεση με τίτλο «Σφαγές και διώξεις των Τούρκων εν ταις εξ ανατολικότεραις επαρχίαις της Κρήτης» μέχρι 20 Αυγούστου 1867.

Η έκθεση, που αποτελείται από 42 σελίδες, βρέθηκε από την Κατίνα Τσατσαρωνάκη μεταξύ των εγγράφων του Θεόδωρου Μητροπολίτη Κρήτης Τιμοθέου Βενέρη και παραδόθηκε στο Αρχείο του Ιστορικού Μουσείου Κρήτης. Έχει χρονολογία 27 Αυγούστου 1867. Όπως γράφει η κ. Τσατσαρωνάκη, δεν μπόρεσε να εξακριβώσει ποιός είναι ο συντάκτης της εκθέσεως αυτής, διατυπώνει όμως τη γνώμη, ότι πρέπει να κατ'αγεται από το ανατολικό τμήμα της Κρήτης και ειδικότερα από την επαρχία Μεραιμβέλου.

Από την έκθεση αυτή, που είναι δημοσιευμένη στα «ΚΡΗΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ» (τ. Η' 1954, σελ. 7—43), αναδημοσιεύουμε, για ενημέρωση των συναρχαιωτών μας, όσα αναφέρονται στην επαρχία μας, στην επαρχία Ριζού όπως λεγόταν τότε και που σ' αυτήν ανήκαν και τα χωριά του Δήμου Μουρνιών, τα οποία σήμερα έχουν προσαρτηθεί στην επαρχία Ιεραπέτρας)

ΕΠΑΡΧΙΑ ΡΙΖΟΥ (Κρητικά Χρονικά, τ. Η' σελ. 38—41)

Μετά την εις Ψαρήν Φοράδα αποβίβαση των υπό τον Αντ. Μίτσον εθελοντών οι Τούρκοι εισέβαλον εις την επαρχίαν ταύτην. Αι αρπαγαί και καταστροφάι είναι ανώτεροι πάσης περιγραφής. Τούτο μόνον λέγομεν, ότι εις την επαρχίαν ταύτην δεν υπάρχουν σήμερον δέκα φορτηγά ζώα, ούτε άλλα τόσα ζεύγη βοών αροτήρων τα ποίμνια αυτών άπαντα ηρπάγησαν, όλοι οι κάτοικοι απεγυμνώθησαν, οι καρποί των άλλων ηρπάγησαν, άλλοι δε επιρρολήθησαν, τα έλαια όσα δεν ηδύναντο να μεταφερθώσιν εις Ηράκλειον εχύνοντο εις τους δρόμους.

Μετά την εν Λαπάθω μάχην της 21 Ιουνίου οι Τούρκοι επέπεσον ως άγριοι λύκοι κατά των εις τα πλησίον όρη διεσπαρμένων οικογενειών και άλλαί μεν εξ αυτών εγυμνώθησαν τα άλλαί παρεδίδοντο εις την ατιμίαν. Δύο νεάνιδες εκ του χωρίου Σύμης, η Μαρία Μ. Πανακάκη και η Εργίνα Τσαγκατοπούλα, διωκόμεναι από τους βαρβάρους Τούρκους στρατιώτας εκρημνίσθησαν από τον κρημνόν «Γκύπον» προτιμήσασαι τον θάνατον της αισχράς ατιμίας.

Μετά την ανοχώρησιν των Τούρκων ευρέθησαν εις Λάπαθον και τα παρακείμενα μέρη υπέρ τα 50 βρέφη από τριών ετών και κατωτέρω, άλλα μεν σφαγμένα, άλλα δε φωνεμένα και άλλα κρεουργημένα. Αφού οι άγριοι εκόρεσαν τας αισχράς και αιμοχαρείς επιθυμίας των εις τα όρη, ώρμησαν εις τα χωρία «Επάνω και Κάτω Σύμη», ότινα επιρρολήθησαν και κατεδόφισαν εξ ολοκλήρου αφήσαντες 400 οικογενείας αστέγους, 10 ναοί αποτεφρώθησαν, ήνοιζαν τον τάφον του προ εξ ετών τεθνεώτος αρχαίου Τουρκοφάγου Χατζή Αναγνώστου Συμειανού και εξαγαγόντες τα όστα αυτού τα κατεσύντριψαν εις τεμάχια εκδικούμενοι κατ' αυτών, αφού δεν ήδυνήθησαν να εκδικηθώσιν αυτόν ζώντα. Εξήγαγον προς τούτοις το σώμα προ 7 ημερών θανάσεως Αικατερίνης Ζισωσπούλας, περιεφρόνησαν αυτό πολυειδώς και είτα απέκοψαν την κεφαλήν του την οποίαν εκύλιον εις τους δρόμους. Έσφαξαν τον Γερομυλωνά και Εμμ. Δροσάτον γέροντας υπέρ των 110 ετών. Τον παπά Δημήτριον από Καπέλλι Πεδιάδος ευρεθέντα κατά τύχην εκεί στιμάσαντες αισχρώς απεκεφάλισαν.

(Συνεχίζεται)

ΘΕΡΜΗ ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Στο Ιστορικό Μουσείο Χανίων, Στην Εθνική Βιβλιοθήκη Στη Μπενάκειο Βιβλιοθήκη Στο Ιστορικό Αρχείο Βενετίας,

υπάρχουν πολλά ιστορικά στοιχεία για την επαρχία μας. Θερμή παράκληση σε όσους συνεπαρχίτες μένουν στα Χανιά, την Αθήνα και τη Βενετία και θέλουν να βοηθήσουν στην έρευνα για τη συγκέντρωση των στοιχείων αυτών, να έρθουν σ' επαφή με τα Β.Ν. για μια πρώτη συνεννόηση. Η προσφορά τους στον τόπο μας θα είναι σημαντική.

ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

● Συνέχεια από τη σελίδα 1
από την ενεργητική και δραστηρία συμμετοχή των μελών σε βαθμό τέτοιο, που το κάθε ένα μέλος να πάρει προσωπική του υπόθεση την επιτυχία του συνεταιρισμού.

4) Η αρχή της ισότητας των μελών.

Κάθε μέλος έχει ίσα δικαιώματα και ίσες υποχρεώσεις στο συνεταιρισμό. Η αρχή αυτή υλοποιείται με τη θέση: ο κάθε μέλος και μια ψήφος, ανεξάρτητα από τα μέσα παραγωγής που διαθέτει.

5) Η αρχή της συνεχούς, δραστήριας και πλήρους συνεργασίας με τους συνεταιρισμούς σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο και με τις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις.

Μόνο με αυτόν τον τρόπο αναπτύσσεται τεράστιο συνεταιριστικό κίνημα χωρίς ανταγωνισμούς, στην περιφέρεια, σ' ολοκληρωτή χώρα και στο διεθνή χώρο, ικανό να διαμορφώνει την αγροτική πολιτική κάθε χώρας.

Β) ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

1) Η αρχή της οικονομικής ολοκλήρωσης της γεωργίας. Η ανάπτυξη της γεωργίας εξαρτάται από το εμπόριο και ιδιαίτερα από τον τρόπο και το βαθμό οργάνωσής του. Το εμπόριο όμως τα τελευταία χρόνια άρχισε να δημιουργεί τα μεγάλα πολυκαταστήματα, δηλαδή καταστήματα όπου υπάρχουν τα αγροτικά και τα βιομηχανικά προϊόντα (SUPER MARCET). Τα καταστήματα αυτά, συγκεντρώνοντας και διαθέτοντας όλη την παραγωγή, ολοκληρώνουν το λιονικό εμπόριο. Δηλαδή ο καταναλωτής δεν έχει ανάγκη να επισκεφτεί διάφορα καταστήματα για να προμηθευτεί αυτά που θέλει, αρκεί η επίσκεψή του σ' ένα μεγάλο πολυκατάστημα και εκεί θα βρει, ό,τι θέλει και με ένα τρόπο δλεαστικό.

Τα καταστήματα αυτά, που ολοκλήρωσαν το εμπόριο οριζόντια, προσπαθούν να πά-

ρου και τη γεωργία, για να ολοκληρώσουν και κάθετα, πετυχαίνοντας έτσι την οικονομική του ολοκλήρωση. Και αυτό άρχισαν κιόλας να το κάνουν συνάπτοντας συμβόλαια με τους μεμονωμένους παραγωγούς, για να εξασφαλίσουν την απρόσκοπτη τροφοδοτήσή τους με αγροτικά προϊόντα.

Στο χώρο τώρα της γεωργίας το κύκλωμα παραγωγής — κατανάλωσης αγροτικών προϊόντων, όπως είναι γνωστό, περιλαμβάνει διάφορες φάσεις.

— τη φάση εφοδιασμού της εκμετάλλευσής με διάφορα εφόδια (εισροές)

— τη φάση της παραγωγικής διαδικασίας

— τη φάση της επεξεργασίας, μεταποίησης και τυποποίησης των αγροτικών προϊόντων

— τη φάση της διακίνησης των προϊόντων

— και τέλος τη φάση της διανομής (χονδρικά ή λιανικά) των αγροτικών προϊόντων.

Σύμφωνα τώρα, με τη Διεθνή Ομοσπονδία Αγροτών υπάρχει κάθετη ολοκλήρωση, όταν όλες οι παραπάνω φάσεις συγκεντρώνονται κάτω από μια εννοποιημένη διαχείριση.

Έτσι, μια από τις πιο σημαντικές αποστολές του αγροτοβιομηχανικού συνεταιρισμού είναι να δημιουργήσει μια βιώσιμη μονάδα κάθετης και οριζόντιας οικονομικής ολοκλήρωσης της γεωργίας, που να αποτελεί φραγμό στη διείσδυση του ιδιωτικού κεφαλαίου.

(Συνεχίζεται)

ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΤΗΣ ΑΙΘΙΟΠΙΑΣ

Οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου και του Νηπιαγωγείου Άρβης συγκεντρώνουν 60000 δρχ. και τα έστειλαν για βοήθεια στα παιδιά της Αιθιοπίας.

Αποτελέσματα βουλευτικών εκλογών στα χωριά της επαρχίας μας στις 2 Ιουνίου 1985

Τμήματα	Εγκύρια	ΠΑΣΟΚ	Ν.Δ.	Κ.Κ.Ε.	ΚΚΕ εσ.	Διάφορα
1. Αγ. Βασιλείου ανδρών	310	146	77	84	2	1
2. Αγ. Βασιλείου γυναικών	280	155	77	44	2	2
3. Αμιρά ανδρών	300	212	65	16	3	4
4. Αμιρά γυναικών	311	225	66	17	1	2
5. Άνω Βιάννου ανδρών	448	253	105	81	7	2
6. Άνω Βιάννου μικτό	447	251	94	86	15	1
7. Άνω Βιάννου γυναικών	469	273	108	79	7	2
8. Βαχού μικτό	242	153	62	24	3	
9. Καλαμιού μικτό	400	286	51	58	2	3
10. Κάτω Βιάννου μικτό	224	133	52	36	1	2
11. Κάτω Σύμης μικτό	242	181	55	5	1	
12. Κεφαλοβρυσίου μικτό	318	187	96	31		4
13. Πεύκου μικτό	324	231	25	60	5	3
14. Συκολόγου μικτό	436	260	159	15		2
15. Χόνδρου μικτό	450	280	158	4	2	6
ΣΥΝΟΛΟ	5201	3226	1249	640	51	35
Βουλευτικές 1981	4761	3051	1056	512	34	107
Βουλευτικές 1977	4268	1561	1200	390	42	1075